

ОСОБЛИВОСТІ ЕКСТЕР'ЄРУ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ СТАДА ВАТ ПЗ "СТАРІЙ КОВРАЙ" Черкаський інститут агропромислового виробництва УААН

Оцінка тварин за екстер'єром є необхідною умовою процесу селекційного удосконалення молочної худоби. Добре виражений молочний тип та високі екстер'єрні якості корів значною мірою обумовлюють показники продуктивних ознак. Вивчали особливості екстер'єру корів української червоно-рябої молочної породи стада ВАТ ПЗ "Старий Коврай" Чорнобаївського району за основними промірами тіла та вимені із врахуванням індексів.

Первістки (n=78) та повновікові тварини (n=223) відповідно характеризувалися наступними величинами за ознаками будови тіла: висота у холці в середньому становила 130,3 – 135,3; висота в крижах – 138,4-139,2; глибина грудей – 71,2-74,6; ширина грудей – 46,7 -51,2; ширина в: маклаках – 52,5-55,7, кульшових зчленуваннях – 48,1-51 та сідничих горбах – 31,4-33,5; бокова довжина заду – 50,8-55,2; коса довжина тулуба – 156-172,4; обхват грудей – 189,8-198,7 та п'ястку – 18,7-19 см. Середні величини промірів, тіла тварин у віці першого отелу повідомляють про їхній достатньо добрий розвиток у період вирощування. За показниками збільшення лінійних промірів при завершенні росту, можна спостерігати як формувалася будова тіла корів. У віці третьої та старших лактацій тварини стали вищими (на 5 см), довшими (на 16,4 см), у них добре сформувалася задня частина тіла, а глибина, ширина та обхват грудей збільшилися відповідно на 3,4; 4,5 та 8,9 см. Проміри вим'я та дійок з візуальною оцінкою об'єктивно відображають розвиток молочної залози. Результати оцінки повновікових корів (n=35) у період 2-3 місяця лактації показали, що вим'я у тварин цього стада досить велике (обхват – 135,3, довжина -41,8 та ширина – 28,9 см), глибоке (31,2 см), високо розташоване від підлоги (60,5 см). Оцінене поголів'я за формою вимені склало наступне співвідношення: 59% тварин має ванноподібну, 38% – чашоподібну і 3% – округлу форми. Дійки переважно циліндричної, рідше злегка конічної форми, діаметр передніх – 2,5, задніх – 2,6 см, довжина відповідно - 5,7 та 4,9 см. Вим'я за своїми морфологічними характеристиками задовільняє вимогам машинного доїння.

Вирахувані індекси дозволяють нам об'єктивніше визначити пропорції розвитку тіла та риси його будови у віковій динаміці. Індекс довгоногості відображає оптимальний розвиток корів стада "Старий Коврай", з віком не змінюється і становить у віці першої та повновікової лактації відповідно 45,4-44,8. Про інтенсивність формування будови тіла і його росту, особливо у довжину, свідчить індекс розтягнутості, який у повновікових тварин збільшився до 127,6 проти 119,8 у корів-первісток. Добрим показником гармонійного розвитку тіла є індекс збитості, який у віці першої лактації в середньому становить 121,7, а повновікової -115,4. Вікова різниця свідчить на користь дорослих тварин і показує існуючу непропорційність відношення обхвату грудей до довжини тулуба у молодих корів. Індекс перерослості зменшився з

106,2 у віці першої лактації до 103 – у повновіковій так як інтенсивність росту висоти у попереку з віком сповільнюється порівняно з ростом у холці. Аналізуючи показники індексів: тазогрудного, грудного та масивності у молодих корів, які відповідно становили 89,5; 65,6 та 145,7, можна спостерігати їх збільшення в процесі вікового росту за рахунок кращого розвитку грудної клітки. У повновікових корів вони досягли наступного рівня – 92; 68,6 та 147. Індeksi костистості, шилозадості і формату таза з віком не змінилися і у віці першого та повновікових отелів відповідно становили: 14,3-14,1; 167,3 – 168,3 та 92,0-91,4.

Загалом корови червоно-рябої молочної породи стада ПЗ “Старий Коврай” відрізняються високими показниками, що характеризують будову тіла та якість вим’я, а використання лінійної оцінки, при удосконаленні молочного типу, дає змогу виявити і використати екстер’єрні особливості у подальшій селекційній роботі.

УДК 636.22/28.082

О.А.ХОМ’ЯК

ВЗАЄМОДІЯ “ГЕНОТИП-СЕРЕДОВИЩЕ”, ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ВІДТВОРНУ ЗДАТНІСТЬ КОРІВ У СТАДІ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ ДПЗ “ШАМРАЇВСЬКИЙ”

Білоцерківський державний аграрний університет

За останні 25 років в Україні бурхливо відбувається процес породоутворення. Основним етапом цього процесу є заміна порід, що відставали у прогресивному розвитку, на такі які мали б більший генетичний потенціал за молочною продуктивністю та були пристосовані до машинної технології доїння.

Шляхом схрещування симентальських корів з голштинськими червоно-рябими бугаями була створена українська червоно-ряба молочна порода з високим генетичним потенціалом за молочною продуктивністю. В результаті було отримано помісних тварин різних генотипів за вихідними породами. При цьому тварини з високим рівнем кровності за голштинською породою характеризуються зниженням пристосувальних функцій організму. Ця проблема є досить актуальною і потребує пильної уваги та вивчення, особливо відтворні функції тварин, так як молочна продуктивність проявляється в повній мірі при вчасному паруванні, перебігу тільності та розтелі.

Показники відтворної здатності корів вивчалися в стаді української червоно-рябої молочної худоби ДПЗ “Шамраївський”, який є одним із базових господарств із створення української червоно-рябої молочної породи в Київській області.

Аналіз показників відтворної здатності корів різних генотипів при різних умовах годівлі показав, що порівнюючи тварин чистопородної симентальської породи з помісними низькокровними (50% спадковості за голштинською породою) та висококровними (88% і більше спадковості за голштинською породою) тваринами спостерігається збільшення тривалості сервіс-